

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets president
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
21/66-

Dato
27. januar 2021

Spørsmål nr. 873 til skriftlig besvarelse – Hvor mange brudd på arbeidsmiljøloven har det vært innen de ulike lokale helseforetakene i 2020, sammenlignet med 2019

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 6. januar 2021 vedlagt følgende spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Tellef Inge Mørland:

"Hvor mange brudd på arbeidsmiljøloven har det vært innen de ulike lokale helseforetakene i 2020, sammenlignet med 2019, hva har disse bruddene på arbeidsmiljøloven dreid seg om, og i hvor stor grad kan dette knyttes til situasjonen med COVID-19?"

Begrunnelse:

I svar på skriftlig spørsmål dok. 15:182 (2019-2020), fremkommer det at man hadde om lag 500.000 mulige brudd på arbeidsmiljøloven innen de ulike helseforetakene på det tidspunktet i 2019. 2020 har blitt et svært spesielt år for helsetjenesten, grunnet COVID-19, noe som også påvirker helsepersonell sin arbeidssituasjon. Helseministeren sier i svar på tilsvarende spørsmål i dok 15:780 (2020-2021) at han ikke har anledning til å gi svar på spørsmålet innen de gjeldende frister for besvarelse. Spørsmålsstilleren ser at spørsmålet kan kreve noe mer tid å besvare enn det som er gitt i den ordinære svarfristen, men svaret i dok 15:182 (2019-2020) viser at det er mulig å besvare denne typen spørsmål. Derfor sendes spørsmålet inn på nytt, men med forståelse for at statsråden eventuelt kan komme til å måtte be om en noe utsatt frist. Det kan ellers være verdt å minne om at Høyre selv i Oslo bystyre har vært opptatt av en tilsvarende problemstilling rundt brudd på arbeidsmiljøloven. I Aftenposten 19.oktober 2019 kan man lese følgende: «Øystein Sundelin (H) reagerer på det samme. Da Aftenposten tirsdag ba byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid om oversikt over brudd på arbeidsmiljøloven i deres etater, var svaret først at det var en oversikt de ikke hadde. Sundelin lurer på hvor mye byrådet egentlig har visst om lovbrudd i ulike etater. – Mye tyder på at informasjon blitt holdt tilbake, sier nestlederen i Høyres bystyregruppe. –

Mener du at de snakker usant? – Det gjenstår å se. Men de har i hvert fall ikke vært fremoverlente hverken for å finne ut av omfanget eller holde bystyret informert.»
Spørsmålsstilleren legger derfor til grunn at helseministeren ønsker å gi svar på spørsmålet som først ble stilt i dok 15:780 (2020-2021)."

Svar:

Som representanten Tellef Mørland helt riktig peker på i begrunnelsen for sitt spørsmål, så har 2020 vært et helt spesielt og ekstraordinært år for helsetjenesten. Som jeg opplyste i mitt forrige svarbrev av 4. januar 2021 på likelydende spørsmål, så vil en del avvik og mulige brudd på arbeidmiljøloven (AML) gjennom fjoråret være relatert til koronapandemien og den særskilte situasjonen dette har medført for spesialisthelsetjenesten. Det er imidlertid også slik at helseforetakene har registrert dette på noe ulikt vis og sykehusene har hatt til dels ulik belastning forbundet med pandemihåndteringen. Vi er dessuten fortsatt relativt tidlig i kalenderåret 2021, og alle data, registreringer og rapporter foreligger ikke for fjoråret. Det å skulle sammenholde 2020-tall med tall fra 2019, og samtidig konkretisere årsaker og sammenheng med Covid19-håndteringen, er krevende og komplekst. Det gir ikke uten videre direkte sammenliknbar informasjon eller nødvendigvis et presist helhetlig bilde.

Like fullt har departementet innhentet opplysninger fra regionale helseforetak, og gir nedenfor en oversikt over det bildet som avtegner seg i de fire regionene. Det har dessverre tatt noe tid ut over ordinær svarfrist å innhente og bearbeide opplysningene.

Helse Nord RHF opplyser at til tross for den krevende koronasituasjonen gjennom fjoråret, har andel brudd på arbeidsmiljøloven per vakter gått ned fra 2019 til 2020. Samlet sett anslås det at om lag 18 pst. av de potensielle AML-bruddene er relatert til korona. De tar da forbehold om at den manuelle registreringen av koronarelaterte brudd kan være noe varierende i de underliggende helseforetakene.

Andel potensielle AML-brudd i Helse Nord (per oktober, ekskl. leger)

<i>Foretak</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>Av de samlede avvikene utgjorde pandemien i 2020</i>
Finmarkssykehuset HF	5,6 %	5,7 %	20 %
Helgelandssykehuset HF	5,3 %	3,1 %	14 %
Nordlandssykehuset HF	4,3 %	3,7 %	16 %
Universitetssykehuset Nord-Norge HF	4,3 %	4,3 %	19 %

I Helse Midt-Norge RHF viser det samlede bildet at antall mulige brudd på AML er på om lag samme nivå som i 2019 (når leger holdes utenom), med en liten nedgang i mulige AML-brudd i ett av helseforetakene. Kun en relativt liten andel avvik fra AML anses å være relatert til pandemien. Akutt mangel på nødvendig kompetanse er årsaken til de fleste avvik, deretter følger akutte aktivitetsforandringer, og dernest akutt sykdom.

Andel potensielle AML-brudd i Helse Midt-Norge

Foretak	2019	2020	Av de samlede avvikene utgjorde pandemien i 2020
Helse Møre og Romsdal HF	6,3 %	5,8 %	0,3 %
St. Olavs hospital HF	2,4 %	2,5 %	0,2 %
Helse Nord-Trøndelag HF	3,5 %	3,7 %	0,6 %

I Helse Sør-Øst RHF viser en sammenlikning mellom 2020 og 2019 at det samlet sett er en nedgang i andelen vakter med AML-brudd, til tross for at pandemien samlet sett har bidratt til å generere om lag 12 pst. av de potensielle AML-bruddene.

Andel vakter med potensielle AML-brudd i Helse Sør-Øst

Foretak	2019	2020	Av de samlede avvikene utgjorde pandemien i 2020
Akershus universitetssykehus HF	2,2 %	2,2 %	14 %
Oslo universitetssykehus HF	1,7 %	1,4 %	8 %
Sunnaas sykehus HF	0,5 %	0,8 %	14 %
Sykehuset i Vestfold HF	1,5 %	1,6 %	13 %
Sykehuset Innlandet HF	3,0 %	2,4 %	8 %
Sykehusapotekene HF	0,3 %	0,4 %	19 %
Sykehuset Sørlandet HF	2,0 %	2,3 %	11 %
Sykehuset Telemark HF	3,3 %	3,1 %	7 %
Sykehuset Østfold HF	2,1 %	1,7 %	17 %
Sykehuspartner HF	3,4 %	2,6 %	7 %
Vestre Viken HF	2,9 %	2,4 %	14 %

Det gjøres oppmerksom på at dette er estimater fordi det er usikkerhet blant annet om hvor raskt den aktuelle årsakskoden knyttet til pandemien kom i bruk, og om registreringspraksisen er helt konsistent. Det er også noe variasjon som kan virke litt tilfeldig.

Gjennom våren 2020 var det en stor andel koronarelatert fravær og karantenering. Senere på våren ble det inngått sentrale arbeidstidsavtaler med rett til utvidet overtidarbeid og muligheter for å tilpasse arbeidstidsordningene. Da fikk helseforetakene ordninger som gjorde det lettere å planlegge, unngå for høy belastning og også færre AML-brudd. Aktiviteten denne våren ble også tatt betydelig ned på mange områder som ikke ble berørt av pandemien.

Mange ansatte har gjennom fjoråret ytt en veldig stor innsats og stått i arbeidstidsordninger med mye belastning. Det har vært et viktig lederansvar å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø, selv med krevende arbeidstidsordninger. Likevel har pandemien bidratt til en del brudd på arbeidstidsordningene og AML. Uavhengig av pandemien har det blitt arbeidet med å ha gode rutiner og tiltak for best mulig å sikre arbeidstidsordninger som bidrar til et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Samtidig har en forsøkt å redusere andelen vakter med mulig AML-brudd så mye som mulig.

I Helse Vest-RHF ville det vært en nedgang i mulige brudd på AML på 29 pst. fra 2019 til 2020 hvis en holder koronaregistrerte tilfeller utenom. Antall koronaregistrerte mulige brudd på AML er på totalt 13 733 tilfeller.

Helse Vest RHF har opplyst at 2020 var et spesielt år også for deres virksomheter. Det var mange endringer og omlegginger av arbeidsplaner, særlig i den innledende fasen av pandemien da svært mange medarbeidere også var i karantene. Medarbeidere har vært omdisponert til andre oppgaver ved andre avdelinger, og fått justerte arbeidsplaner for å ivareta viktig omlegging av driften grunnet pandemien. Likevel har det altså vært en nedgang i mulige AML-brudd fra 2019 til 2020.

Tabell pr. foretak i Helse Vest i absolutte tall (per 21.12.20)

<i>Foretak</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
Helse Stavanger HF	35 654	34 469
Helse Bergen HF	26 997	18 176
Helse Fonna HF	14 644	13 795
Helse Førde HF	12 238	11 086

Tabellen over viser en nedgang for alle helseforetakene. Tall for 2020 er gitt pr. 21. desember, slik at endelige tall for 2020 kan ligge noe høyere enn det som går fram av tabellen. Andel vakter med mulig brudd på AML anslås samlet sett å ligge på om lag 1,52 pst. i 2020 mot 1,75 pst. i 2019.

Uavhengig av pandemien utgjør akutt mangel på nødvendig kompetanse, endring i aktivitet og akutt sykdom de vesentligste årsakene til mulige AML-brudd i Helse Vest. I 2020 har koronarelaterte tilfeller blitt en av de fem viktigste årsakene til mulige brudd på arbeidsmiljøbestemmelsene.

Avslutningsvis vil jeg understreke at jeg er svært opptatt av, og har engasjert meg i, spørsmål rundt helsepersonells arbeidsmiljø. Dette er viktig for den ansatte og for virksomhetene, men også for kvaliteten på de tjenester vi tilbyr befolkningen. Tiltak for å redusere omfanget av brudd på arbeidsmiljøloven har derfor også vært tema i foretaksmøter. Den gjennomgangen som er gitt over viser at alle helseregioner arbeider aktivt med saken, og at det kommer positive resultater ut av arbeidet.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink that reads "Bent Høie". The signature is written in a cursive, flowing style.

Bent Høie